

Joanna Chwałek

W stronę nowej biblioteki, VI Spotkanie Użytkowników Systemu PROLIB Katowice, 13-14 września 2005

Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy 3/3, 9-12

2005

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

W stronę nowej biblioteki

VI Spotkanie Użytkowników Systemu PROLIB

Katowice, 13-14 września 2005

W dniach 13 i 14 września odbyło się kolejne, szóste już Spotkanie Użytkowników Systemu PROLIB. Bibliotekarze mieli na nim okazję posłuchać o najnowszych technologiach stosowanych w bibliotekach, poznać plany firmy Max Elektronik, która zmierza do zastosowania tych najnowszych standardów, a także dowiedzieć się, co robią pracownicy firmy, aby zapewnić jeszcze lepszy kontakt i zwiększyć zadowolenie swoich klientów.

Podstawą sprawnego funkcjonowania systemu bibliotecznego w danej bibliotece jest płaszczyzna porozumienia między klientem (czyli biblioteką) a dostawcą oprogramowania. Kompleksowy System Zarządzania Biblioteką PROLIB, z którego korzysta Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego, jest budowany na miarę naszych potrzeb. Pracownicy firmy Max Elektronik na bieżąco współpracują z bibliotekarzem systemowym, by zapewnić nam produkt, który będzie spełniał wszystkie nasze wymagania. Do tego celu stworzyli między innymi dostępny w Internecie System Rejestracji i Kontroli Uwag. Za jego pośrednictwem biblioteki na bieżąco zgłaszają swoje uwagi i konsultują się z pracownikami firmy. Mają stamtąd również dostęp do podręczników użytkownika wszystkich modułów systemu oraz aktualnego wykazu zmian, jakie zaszły w nowych jego wersjach.

Na spotkaniu pani Dagmara Smentek, pracownik firmy Max Elektronik, przedstawiła w swym wykładzie wizję idealnego bibliotekarza systemowego. Powinna to być osoba o wykształceniu bibliotekarskim, znająca przede wszystkim charakterystyczne dla biblioteki problemy (natomiast na drugim miejscu posiadająca podstawową wiedzę informatyczną), wykazująca doskonałą znajomość systemu zaimplementowanego w bibliotece. Osoba taka powinna bezpośrednio podlegać dyrektorowi biblioteki. Powinna ona mieć całościową wizję działania komputerowej sieci bibliotecznej, czuwać nad sprawnym funkcjonowaniem systemu, dążyć do tego, by spełniał on

wszystkie oczekiwania użytkowników, zbierać od nich uwagi i zastrzeżenia, a następnie kontaktować się z firmą w celu rozwiązania zaistniałych problemów. Bibliotekarz systemowy powinien także czuwać nad wdrażaniem kolejnych wersji systemu i zapewniać pomoc wszystkim pracownikom w zakresie opanowania nowych jego opcji. Musi też na bieżąco analizować stan komputeryzacji i planować jej rozwój, dążąc do unowocześnienia i ulepszania systemu oraz infrastruktury, aby biblioteka ze swym informatycznym zapleczem nie została w „tyle”.

Z dumą możemy stwierdzić, że w naszej Bibliotece wypracowaliśmy właśnie taki model pracy. Pracownicy są z niego bardzo zadowoleni. Głównym jednak celem takiej organizacji jest stworzenie:

NOWOCZESNEJ BIBLIOTEKI PRZYJAZNEJ CZYTELNIKOWI.

Firma Max Elektronik w trosce o ciągle doskonalenie usług uzyskała certyfikat jakości ISO 9001:2000 i dąży do uzyskania oficjalnego standardu w sferze Zarządzania Usługami IT – BS15000.

Obecnie tworzona jest nowa, graficzna wersja PROLIBa, która usprawni pracę i da dużo większe możliwości, niż wersja tekstowa. Nowy PROLIB będzie miał bardziej elastyczną strukturę, natomiast osoba administrująca nim - większą możliwość konfigurowania systemu dzięki „wyciągnięciu” części sterowania poza kod programu. Nowa wersja będzie korzystała z kodowania UTF-8, co zapewni pełną obsługę znaków diakrytycznych, występujących we wszystkich językach świata. Przede wszystkim jednak obsługiwała będzie format MARC 21 dla opisu bibliograficznego. Ułatwi to wymianę informacji między bibliotekami i różnymi systemami komputerowymi. Sprawi więc, że PROLIB stanie się bardziej uniwersalny. Biblioteki prolibowe będą mogły zaistnieć m. in. w KaRo, NUKAT czy innych zbiorczych katalogach bibliotecznych konsorcjów.

Nowy system wymusi modernizację sprzętu komputerowego. Firma daje propozycje dwóch rozwiązań:

- 1) wymiana wszystkich stacji roboczych na posiadające minimum Windows 2000 i procesor 500 MHz;
- 2) pozostanie ze starymi stacjami roboczymi, ale zainwestowanie w zaawansowany serwer, który będzie serwerem aplikacji.

Max Elektronik podejmuje także szereg inicjatyw, mających na celu skonsolidowanie bibliotek wykorzystujących jego oprogramowanie. W tym celu chce utworzyć portal **prolib.pl**, organizować spotkania użytkowników, na których dzieliliby się własnymi doświadczeniami, a także opracować Multiopac WWW – nakładkę umożliwiającą symultaniczne wyszukiwanie dokumentów we wszystkich bibliotekach używających PROLIBa.

Na spotkaniu przedstawiono również wkraczającą powoli do bibliotek i wprowadzającą je w nową epokę technologię zabezpieczenia i udostępniania zbiorów o nazwie RFID. Jest to system oparty na odczytywaniu danych drogą radiową. Daje on dużo większe możliwości od stosowanego obecnie w bibliotekach systemu elektromagnetycznego. Składa się on z następujących elementów:

- 1) etykiety samoprzylepne, które są samodzielnymi nośnikami informacji o pozycji (niepotrzebny jest tu kod paskowy, bo cała powierzchnia pozycji aktywizuje czytnik zainstalowany pod biurkiem, czy w futrynie drzwi wyjściowych);
- 2) dezaktywatory – nie są tu elementami ściągającymi z pozycji zabezpieczenie, lecz odnotowującymi wypożyczenie na podstawie kontaktu z etykietą (czytnik taki potrafi sczytać na raz dwudziestocentymetrowy stos książek, wystarczy położyć je na biurku, pod którym jest on zainstalowany);
- 3) bramki – nie tylko aktywują alarm i blokadę drzwi, ale także, poprzez radiowy kontakt ze stanowiskiem komputerowym bibliotekarza, wyświetlają listę wynoszonych pozycji (bramki te reagują bardzo szybko – w granicach 5 milisekund, mogą być zainstalowane w futrynie drzwi i są prawie niewidoczne);
- 4) samodzielne wypożyczanie – jest bardzo ułatwione, czytelnik nie musi sczytywać kodu paskowego, wystarczy, że przesunie pozycję nad specjalnym panelem;
- 5) samodzielny zwrot – przez otwór w ścianie (wrzucenie pozycji powoduje sczytanie jej i automatyczny zwrot odnotowywany w bazie);
- 6) skontrum – koniec z wysuwaniem pojedynczych pozycji z półki w celu sczytania każdego kodu kreskowego; teraz wystarczy jedynie przejeżdżać czytnikiem po grzbietach

książek, idąc wzdłuż półek (system niezawodnie poinformuje również o umieszczonej w złym miejscu książce).¹

Nowy system znacznie ułatwia i przyspiesza pracę w bibliotece, jest też bardziej bezpieczny i niezawodny. Dzięki maksymalnemu uproszczeniu rutynowych czynności pozostawia bibliotekarzom więcej czasu na kontakt z użytkownikami i udzielanie im informacji.

W podsumowaniu mogę stwierdzić, że VI Spotkanie Użytkowników Systemu PROLIB pozwoliło nam spojrzeć w przyszłość świata bibliotekarskiego oraz przyjrzeć się naszej pracy pod kontem zmian, które zajdą, gdy przyjdzie długo oczekiwane „nowe”.²

Joanna Chwałek

¹ Więcej informacji na temat RFID znaleźć można na stronach internetowych: <http://www.checkpointmeto.pl> i <http://www.checkpointsystems.com>.

² Przy pisaniu artykułu wykorzystałam informacje z następujących wystąpień pracowników firmy Max Elektronik:

K. Henne: *Implementacja formatu Marc 21 w systemie Prolib*;

A. Jeske;

M. Kurpiel: *System Rejestracji i Kontroli Uwag*;

K. Pałys: *Moduł Administrator systemu PROLIB*;

M. Rak: *Realizacja wdrożeń po wprowadzeniu systemu zarządzania jakością ISO 9001:2000*;

M. Rak: *Wymagania systemowe i sprzętowe dla nowej wersji systemu Prolib*;

D. Smentek: *Rola bibliotekarza systemowego w utrzymaniu oprogramowania. Próba analizy na podstawie doświadczeń firmy Max Elektronik S. A.*;

E. Szczęsny.